

SENTER FOR IKT I UTDANNINGEN

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet
postmottak@fad.dep.no

Dato: 04.02.2013 Antall sider, inkl. denne: 3

Deres ref:

Vår ref: 2013/28

Høring - Forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.

Senter for IKT i utdanningen viser til departementets høringsbrev av 5. november 2012 om forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.

Senter for IKT i utdanningen skal bidra til å iverksette regjeringens politikk når det gjelder bruk av IKT for å øke kvaliteten i utdanningen, og bidra til bedre læringsutbytte og læringsstrategier for barn i barnehagene, elever og læringer i grunnopplæringen og studenter i barnehagelærer- og lærerutdanningen. Senteret skal legge prinsippene om universell utforming til grunn for sitt arbeid.

Senteret har derfor lest forslaget til forskrift med stor interesse. Nå står det riktignok i høringsbrevet:

"Når det gjelder skole og utdanning er det presisert i forarbeidene at IKT-løsninger i utdanningssektoren og i opplæringsøyemed ikke omfattes av plikten til universell utforming etter § 11 andre ledd. Forskriften om universell utforming av IKT vil derfor ikke gjelde for IKT i skoler og utdanningsinstitusjoner."

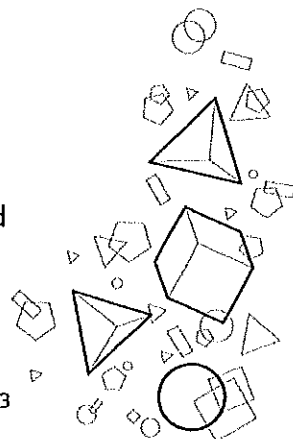
Bakgrunnen er å finne i Ot. prp. nr. 44 (2007-2008) Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), punkt 10.5.6.3:

"For IKT i opplærings- og utdanningssektoren vises til opplæringsloven, samt til plikten til individuell tilrettelegging i lovforslagets § 12."

Vi vil likevel komme med to merknader til forskriften: til det generelle ved at utdanningssektoren er unntatt fra lovens §11 andre ledd; og til forutsetningen i foreliggende utkast til forskrift om at IKT-systemer i

www.iktsenteret.no

post@iktsenteret.no // Telefon: 854 19 000 // Postadresse: Postboks 530, 9256 Tromsø // Org.nr. 994 615 203
Besøksadresse Tromsø: Killengreens gate 6 // Besøksadresse Oslo: Fridtjof Nansens plass 7

utdanningssektoren utelukkende er å betrakte som interne fagsystem som ikke retter seg mot allmennheten.

Senteret for IKT i utdanningen har forståelse for at det er problematisk når ulike lovverk skal sette krav til universell utforming. Men vi vil likevel benytte anledningen til å påpeke at opplæringsloven på to punkter ikke gir samme vern som diskriminerings- og tilgjengelighetsloven mth. universell utforming av IKT-løsninger.

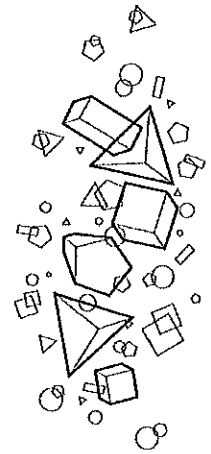
For det første er sanksjonsmulighetene i opplæringsloven svake. IKT-løsninger er ikke nevnt i loven, og vi vet at det fins store forskjeller i hvordan tilgjengelighet forstås hos skoleeier. En vet ikke hvordan §16 i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven vil bli håndhevet, men trolig er mulighetene for tvangsmulkt en sterk pådriver for å gjennomføre lovbestemte krav i IKT-løsninger. Mye tyder derfor på at landets borgere har større sjanse til å møte IKT-tjenester som er universelt utformet enn det elever og lærlinger vil ha i utdanningssituasjonen.

For det andre beskriver opplæringsloven retter og plikter mellom elever og lærlinger på den ene siden, og skoleeier på den andre. I denne beskrivelsen har en tjenesteleverandør av IKT-løsninger ingen plass. Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens §11 løfter på en helt annen måte IKT-løsningene fram som fokuspunkt for universell utforming, mens en elev eller lærling kan ikke stille samme krav til en IKT-tjenesteleverandør med opplæringsloven i hånd.

Så til et annet problematisk aspekt ved forskriften: Ved å unnta utdanningssektoren fra plikten til universell utforming etter § 11 andre ledd, konstrueres det et strengt skille mellom utdanningssektoren og virksomheter som er rettet mot allmennheten. Dette er, som vi vil vise, ikke alltid riktig. Det fins viktige gråsoner:

I Ot.prp. nr. 44 (s. 141) heter det at tolkningen av hvorvidt IKT er rettet mot allmennheten "må ses i lys av hvor viktig det er å ta i bruk programvaren eller webløsningen for mer samfunnsdeltakelse for de aktuelle målgruppene".

Sett fra et foreldre-/foresatteperspektiv, kan det hevdes at er enkelte av IKT-løsningene i dagens skole er viktige for deres samfunnsdeltakelse (jf også opplæringsloven § 1, første ledd: opplæringen skal skje i samarbeid med hjemmet). Konkret vil dette trolig gjelde digitale læringsplattformer (spesielt når det legges til rette for foreldre-/foresattepålogging). Det vil trolig også gjelde skolens hjemmesider (som både kan sies å rette seg mot kjernebrukerne og andre målgrupper, for eksempel elevenes øvrige familie og lokalsamfunnet som sådan).

Begge disse IKT-løsningene underbygger virksomhetens alminnelige funksjon og er del av virksomhetens hovedløsning (jf forslag til forskrift § 1 første ledd og § 2 bokstav e).

Det er derfor rimelig å konkludere med at enkelte av skolesektorens IKT-løsninger (spesielt digitale læringsplattformer og hjemmesider) omfattes av de foreslåtte bestemmelsene i forskrift om utforming av IKT-løsninger (jf § 3 i forslaget til forskrift).

Senteret for IKT i utdanningen vil derfor foreslå at man fjerner forskriftens unntak for IKT-løsninger i utdanningssektoren i forhold til lovens §11.

Hvis unntaket for utdanningssektoren opprettholdes, vil Senteret foreslå at læringsplattformer (LMS) og skolenes hjemmesider omfattes av forskriften.

Med vennlig hilsen
Senter for IKT i utdanningen

Eva Mjøvik

Avdelingsdirektør

